

Ministerul Educației,
Culturii și Cercetării
al Republicii Moldova

Protecting Children. Providing Solutions.

CURRICULUM

PENTRU PROGRAMUL DE FORMARE CONTINUĂ
ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI INCLUZIVE
A CADRELOR DIDACTICE DIN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR

EDITAT CU SUPORTUL

Protecting Children. Providing Solutions.

CHIȘINĂU, 2018

Ministerul Educației,
Culturii și Cercetării
al Republicii Moldova

Protecting Children. Providing Solutions.

CURRICULUM

**PENTRU PROGRAMUL DE FORMARE CONTINUĂ
ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI INCLUZIVE
A CADRELOR DIDACTICE DIN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR**

CHIȘINĂU, 2018

- Aprobat prin: Aprobat prin: Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 880 din 12.06.2018
- Coordonatori: Velișco Nadejda, doctor, conferențiar universitar, șef Direcție, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Bulat Galina, doctor, manager de Proiect, Lumos Foundation Moldova
- Autori: Bulat Galina, doctor, expert în educație incluzivă, manager de Proiect, Lumos Foundation Moldova
Eftodi Agnesa, expert în educație incluzivă, Lumos Foundation Moldova
Mîslițchi Valentina, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol
Parhomenco Lilia, consultant superior, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Petrov Elena, doctor, conferențiar universitar, ANACIP
Șevciuc Maia, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova
Velișco Nadejda, doctor, conferențiar universitar, șef Direcție, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
- Recenzenți: Muraru Elena, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova
Balan Vera, director, grad managerial doi, profesoară de istorie, grad didactic superior, Liceul Teoretic "Petre Țefănuță", or. Ialoveni

I. CUPRINS

I. PRELIMINARII	4
II. ADMINISTRAREA PROGRAMULUI	6
III. COMPETENȚE	7
IV. CONȚINUTURI ȘI STRATEGII DIDACTICE	8
V. LUCRUL INDIVIDUAL	15
VI. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	17

I. PRELIMINARII

Promovarea Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul superior în domeniul educației incluzive se încadrează în problematica reformei sistemului de învățământ din Republica Moldova și se axează pe tendințele actuale ale dezvoltării teoriei și practicii educaționale.

Conceptul Curriculumului pentru programul respectiv este axat pe una din cele mai importante abordări ale psihopedagogiei moderne: centrarea pe cel ce învață și pe aspectele care derivă din această abordare – elevul – subiect al educației, școala prietenoasă copilului, crearea oportunităților de învățare, dezvoltare și valorificare a potențialului fiecărui elev etc.

Cea mai eficientă cale de implementare a conceptelor menționate în practica educațională este cea de formare continuă a cadrelor universitare implicate în formarea viitoarelor cadre didactice pentru sistemul învățământului general.

Programul de formare promovat în baza prezentului Curriculum se bazează pe filozofia educației incluzive potrivit căreia sistemul educațional și toate resursele acestuia, inclusiv resursele umane, trebuie să se schimbe și să se adapteze continuu pentru a răspunde diversității copiilor și cerințelor lor, pentru a oferi educație de calitate tuturor în contexte integrate și medii de învățare comună. Pornind de la acest deziderat, toate cadrele didactice, de la toate nivelurile de învățământ, trebuie să fie pregătite pentru abordarea incluzivă a tuturor proceselor.

În condițiile în care în învățământul general educația incluzivă se promovează intens pe parcursul ultimilor ani, se constată că în învățământul superior cadrele universitare, deși dețin anumite cunoștințe privind legislația, politicile, conceptele de bază și alte aspecte teoretice ale incluziunii, nu sunt destul de familiarizate cu practicile educaționale incluzive care constituie/trebuie să constituie esența

competențelor cadrelor didactice. Această stare de lucruri solicită reevaluarea conținutului formării continue a cadrelor universitare și includerea unor module cu accent pe aplicații practice și lucru independent care stimulează exercițiul practic.

Curriculumul se bazează pe Unitatea de curs universitar *Educație incluzivă*, destinată formării inițiale în învățământul superior la toate specialitățile domeniului de formare profesională 011 **Educație și formarea profesorilor** (conform *Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I*). Curriculumul vizează, în principal, cadrul conceptual și legislativ de dezvoltare a educației incluzive, managementul educației incluzive, tipologia cerințelor educaționale speciale ale copiilor și importanța cunoașterii lor pentru abordarea individualizată a copiilor, organizarea procesului educațional incluziv și cele mai indicate tehnologii didactice etc.

Curriculumul prevede parcurgerea unui program de formare de 50 de ore teoretice și 100 de ore practice.

II. ADMINISTRAREA PROGRAMULUI

Forma de învățământ	Denumirea programului	Număr total de ore		Evaluare
		Teoretice	Practice	
Formare continuă	Educație incluzivă	50	100	Probe scrise/orale

Unități de conținut și repartizarea orientativă a orelor

Nr. crt.	Unități de conținut	Număr de ore	
		Teoretice	Practice
1.	Cadrul conceptual și legislativ de dezvoltare a educației incluzive	4	8
2.	Managementul educației incluzive	10	20
3.	Cerințe educaționale speciale	10	20
4.	Abordarea individualizată în contextul educației incluzive	16	32
5.	Tehnologii didactice incluzive	10	20
Total:		50	100

III. COMPETENȚE

Parcursul programului de formare continuă în domeniul Educației incluzive va contribui la consolidarea competențelor generale și specifice ale cadrelor didactice universitare.

Competențe generale:

- competența de a învăța să înveți;
- competențe sociale și civice;
- competențe de colaborare și comunicare;
- competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale.

Competențe specifice:

- Competența de a demonstra cunoștințe profunde în domeniul educației incluzive și de a le aplica în activitatea profesională;
- Competența de a promova conceptul educației incluzive ca și parte componentă a societății incluzive;
- Competența de a utiliza cele mai eficiente metode de predare a unităților de conținut din cursul *Educație incluzivă* în asistența copiilor cu CES;
- Competența de a utiliza teoriile, conceptele în domeniul educației incluzive și a prevederilor legislative în domeniu pentru dezvoltarea/argumentarea practicilor incluzive;
- Competența de a analiza și a aprecia diverse practici incluzive;
- Competența de a comunica/colabora cu subiecți interesați/relevanți în procesul implementării/promovării educației incluzive.

IV. CONȚINUTURI ȘI STRATEGII DIDACTICE

Subiectul 1. Cadrul conceptual și legislativ de dezvoltare a educației incluzive	
Obiective de referință	Unități de conținut
<p>La finalul cursului cadrele didactice universitare vor fi capabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să descrie studenților principalele conceptele-cheie ale educației incluzive; • să contribuie la înțelegerea de către studenți a cadrului conceptual și legislativ de dezvoltare a educației incluzive; • să faciliteze integrarea de către studenți a conceptelor-cheie în propriul sistem de cunoștințe și abilități; • să argumenteze importanța disciplinei pentru dezvoltarea personală și profesională a viitorilor specialiști. 	<ul style="list-style-type: none"> • Educația incluzivă: concepte, abordări, definiții, dimensiuni • Cadrul internațional de politici privind dreptul la educație și educația incluzivă • Legislația națională în domeniul dezvoltării și promovării educației incluzive

Forme și strategii de organizare a activității didactice		
Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice
Teorie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Prelegere interactivă • Brainstorming
Activitate practică	8	<ul style="list-style-type: none"> • Lucru în echipă • Documentare • Dezbateri • Prezentări ale documentelor naționale/internaționale
Evaluare		<ul style="list-style-type: none"> • Prin probe orale, scrise • Activități de evaluare

Subiectul 2. Managementul educației incluzive	
Obiective de referință	Unități de conținut
<p>La finalul programului cadrele didactice universitare vor fi capabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să actualizeze cunoștințele în domeniul managementului, necesare predării cursului <i>Educație incluzivă</i>; • să aplice dimensiunile managementului în predarea cursului și să coreleze conceptele acestuia cu practica educațională curentă, identificând și realizând aplicații participative, interactive; • să identifice elementele designului managementului EI, sistemul de organe/instituții/structurii/servicii EI și interconexiunea dintre acestea, pentru a ajuta viitoarele cadre didactice să își identifice rolurile și responsabilitățile în procesele EI în corelare cu alți actanți; • să contribuie la achiziționarea de către studenți a modelelor de proiectare a dezvoltării instituționale și a planificării de specialitate din perspectivă incluzivă; • să formeze studenților abilitatea de a aplica diferite instrumente de management în procesele curente de dezvoltare și promovare a EI, inclusiv în dezvoltarea parteneriatelor socio-educaționale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Relația între conceptele de bază: management – management educațional – managementul educației incluzive • Niveluri de management în educația incluzivă • Instituții, structuri, servicii cu atribuții și responsabilități în implementarea educației incluzive • Planificarea instituțională din perspectiva educației incluzive

Forme și strategii de organizare a activității didactice		
Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice
Teorie	10	<ul style="list-style-type: none"> • Predarea sinergică, alternată cu activități de brainstorming, dezbateri, problematizare • Descrierea comparativă și interrelaționarea structurilor responsabile de implementarea educației incluzive
Activitate practică	20	<ul style="list-style-type: none"> • Analiză comparativă • Lucrul în perechi/în grup • Simularea • Problematizarea • Studiul de caz • Elaborarea secvențelor de planuri (conform studiului de caz: ex. ca membru al echipei SAP, CMI, PEI, în calitate de CDS etc.) • Exercițiul (efectuarea analizei SWOT, a altor tipuri de analize etc.)
Evaluare		<ul style="list-style-type: none"> • Prin evaluarea nivelului de implicare în realizarea programului • Prin probe mixte: orale și scrise • Prin evaluarea produsului lucrului individual

Subiectul 3. Cerințe educaționale speciale	
Obiective de referință	Unități de conținut
<p>La finalul programului cadrele didactice universitare vor fi capabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să contribuie la achiziționarea de către studenți a conceptelor CES, deficiență, dizabilitate etc.; • să precizeze studenților etapele dezvoltării ontogenetice a copilului și particularitățile dezvoltării copiilor cu CES; • să faciliteze elucidarea specificului dezvoltării copiilor cu diverse categorii de CES; • să evidențieze particularitățile procesului de evaluare a dezvoltării copiilor cu CES; • să identifice condițiile psihopedagogice de evaluare a dezvoltării copiilor cu cerințe speciale; • să elaboreze recomandări pentru agenții educaționali privind valorificarea particularităților de dezvoltare a copiilor cu CES în optimizarea procesului de incluziune școlară/socială; • să promoveze în rândul studenților atitudinile pozitive și deschise privind susținerea practicilor incluzive. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cerințe educaționale speciale (CES): delimitări terminologice, clasificări • Etapele dezvoltării ontogenetice și relevanța lor în cazul copiilor cu CES • Particularități de dezvoltare a copiilor cu CES • Evaluarea complexă a dezvoltării copiilor cu CES

Forme și strategii de organizare a activității didactice		
Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice
Teorie	10	<ul style="list-style-type: none"> • Prelegere • Metode didactice: conversația, explicația, descrierea, dezbateră • Tehnici didactice: Brainstorming, Harta conceptuală • Forme de organizare a activității subiecților: macro-grup, grup, diade • Mijloace didactice: obiectuale, imagistice, audio-vizuale
Activitate practică	20	<ul style="list-style-type: none"> • Seminar • Oră practică • Metode didactice: conversația, explicația, jocul de rol, exercițiul, problematizarea, studiul de caz • Tehnici didactice: Gândește-Perechi-Prezintă, Explozia Stelară, Diagrama Venn, Cubul, Grafiul T., Cinquain • Forme de organizare a activității subiecților: microgrup, diade, individual, diferențiat • Mijloace didactice: obiectuale, imagistice, audio-vizuale.
Evaluare		<ul style="list-style-type: none"> • Metode/Tehnici de evaluare: observația curentă, aprecierea verbală, analiza produselor activității beneficiarilor, chestionarea, tehnica „CCC”, Tehnica „Scrierea liberă”, Tehnica „3-2-1” • Instrumente: chestionar; probe orale, scrise

Subiectul 4. Abordarea individualizată în contextul educației incluzive	
Obiective de referință	Unități de conținut
<p>La finalul programului cadrele didactice universitare vor fi capabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să asigure însușirea și utilizarea corectă și adecvată de către studenți a conceptelor de bază cu referire la: <ul style="list-style-type: none"> - abordarea individualizată a copilului cu CES; - suportul educațional individualizat; - planificarea și organizarea procesului educațional din perspectivă incluzivă (planul educațional individualizat (PEI), procesul PEI; adaptările curriculare, curriculumul modificat); - evaluarea rezultatelor școlare în context incluziv; • să identifice cele mai relevante strategii de lucru cu studenții, în vederea formării competențelor aferente individualizării în procesul de incluziune educațională a copiilor cu CES. 	<ul style="list-style-type: none"> • Concepte și tendințe actuale în abordarea individualizată a copilului • Suportul educațional • Planificarea și organizarea procesului educațional din perspectivă incluzivă • Adaptări și modificări în procesul incluziunii educaționale a copiilor cu CES și/sau dizabilități • Evaluarea rezultatelor școlare din perspectiva individualizării

Forme și strategii de organizare a activității didactice		
Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice
Teorie	16	<ul style="list-style-type: none"> • Prelegere clasică • Prelegere magistrală • Tehnica SINELG • Expres dezbateri • Strategii mixte prelegere-dezbateri • Expunere algoritmică
Activitate practică	32	<ul style="list-style-type: none"> • Analiză strategică • Analiză comparativă • Expunere cu oponent • Studiu de caz • Simulare • Activități de grup • Exercițiu
Evaluare		<ul style="list-style-type: none"> • Prin probe orale și scrise • Prin evaluarea nivelului de implicare în activități de dezbateri/practice

Subiectul 5. Tehnologii didactice incluzive	
Obiective de referință	Unități de conținut
<p>La finalul programului cadrele didactice universitare vor fi capabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să explice studenților esența și specificul tehnologiilor didactice incluzive; • să demonstreze relevanța formelor de proiectare, organizare și desfășurare a demersului educațional incluziv; • să argumenteze studenților condițiile de adaptare a strategiilor didactice în educația copiilor cu CES; • să modeleze/simuleze cu studenții activități didactice în contextul educației incluzive. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tehnologii didactice: delimitări conceptuale • Tehnologii didactice din perspectiva stilurilor de învățare • Tehnologii didactice din perspectiva inteligențelor multiple • Tehnologii didactice asistive • Strategii didactice în asistența copiilor cu CES

Forme și strategii de organizare a activității didactice		
Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice
Teorie	10	<ul style="list-style-type: none"> • Prelegere magistrală. Expres dezbateri • Prelegere-dezbateri • Prelegere problematizată
Activitate practică	20	<ul style="list-style-type: none"> • Clustering. Turul Galeriei • Sinelg, brainstorming, metode active-participative • Studiu de caz
Evaluare		<ul style="list-style-type: none"> • Prin probe orale și scrise • Prin evaluarea nivelului de implicare în activități de dezbateri/practice

V. LUCRUL INDIVIDUAL

N r. crt.	Produsul preconizat	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1.	Listă de surse bibliografice privind cadrul conceptual și legislativ al educației incluzive	<ul style="list-style-type: none"> Volumul listei de surse bibliografice – minim 50 de surse Diversitatea și actualitatea surselor 	În termen de o săptămână de la predarea temei
2.	Micro-cercetare „Managementul EI la diferite niveluri de învățământ”	<ul style="list-style-type: none"> Volum – cel puțin 1000 de cuvinte Conținutul este în conformitate cu tema Lucrarea este elaborată prin constatarea stării de fapt, efectuarea analizei comparative și deducții personale 	În termen de 5 zile de la predarea temei
3.	Recomandări metodologice pentru cadrele didactice în edificarea parteneriatelor școală-familie-comunitate în contextul asigurării educației incluzive de calitate și consolidării coeziunii sociale	<ul style="list-style-type: none"> Volumul – cel puțin 750 de cuvinte Conținutul este pronunțat metodologic și aplicativ în practica educațională curentă Lucrarea se bazează pe recomandările în domeniu, promovate la nivel internațional și pe bunele practici dezvoltate la nivel național 	În termen de 5 zile de la predarea temei
4.	Harta conceptuală a termenului <i>Cerințe educaționale speciale</i>	<ul style="list-style-type: none"> Volum – 2 pagini: elaborarea Hărții pe o pagină însoțită de Legendă Abordarea complexă a copiilor cu cerințe educaționale speciale Prezentarea variilor clasificări ale cerințelor educaționale speciale și structurarea acestora în cadrul unei figuri complexe 	În decurs de 2 zile de la de la predarea temei

5.	Eseu „Optimizarea procesului de evaluare a copiilor cu cerințe educaționale speciale”	<ul style="list-style-type: none"> Volum – 3 pagini Elucidarea particularităților definitorii ale procesului de evaluare a copiilor cu cerințe educaționale speciale Complexitatea tratării subiectului Expunerea opiniei proprii și originalitatea viziunilor privind subiectul abordat 	În decurs de 6 zile de la de la predarea temei
6.	Studiu comparativ al strategiilor privind abordarea individualizată în contextul educației incluzive	<ul style="list-style-type: none"> Volum – cel puțin 3 pagini Studierea strategiilor cu referire la abordarea individualizată a copiilor cu CES și/sau dizabilități în diferite țări (cel puțin 5 țări) Analiza comparativă a abordărilor 	În decurs de 10 zile de la de la predarea temei
7.	Proiect didactic pentru activitatea de învățare cu copiii care atestă diverse categorii de CES	<ul style="list-style-type: none"> Respectarea structurii și interconexiunii elementelor proiectului didactic Abordarea conținuturilor în concordanță cu specificul categoriilor de CES Elaborarea finalităților pe niveluri de complexitate Recomandarea strategiilor didactice de învățare și de evaluare specifice copiilor cu CES 	În decurs de o săptămână de la de la predarea temei

VI. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Surse bibliografice în limba română:

- Afanas A. Eficacitatea și calitatea programelor de formare profesională continuă în sistemul educațional. În: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației. Materialele Conferinței științifice internaționale. Vol. II. Cahul: Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul, 2017.*
- Andrișchi V., Cojocaru T. Programul de dezvoltare al sistemului educațional raional/municipal: Ghid metodologic. Chișinău: CEP USM, 2015. 72 p.
- Băran-Pescaru A. Parteneriat în educație. București: Aramis Print, 2004. 80 p.
- Bodorin C., Glavan A., Rusu E. Incluziunea școlară a copiilor cu dizabilități de auz: Ghid metodologic. Chișinău: Tipografia UST, 2017. 92 p.
- Bucun N., Paladi O., Rusnac V. Evaluarea pentru educația incluzivă a copiilor de vârstă preșcolară și școlară mică. Chișinău: Sirius, 2013. 372 p.
- Bulat G., Gînu D., Rusu N. Evaluarea dezvoltării copilului: Ghid metodologic. Chișinău: Bons Offices, 2015. 216 p.
- Bulat G., Rusu N., Gînu D. Suportul educațional. Asistența copiilor cu cerințe educaționale speciale: Ghid metodologic. Chișinău: Bons Offices, 2015. 152 p.
- Bulat G., Solovei R., Balan V. Educație incluzivă. Suport de curs pentru formarea continua a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive centrate pe copil, vol. I. Modulul II: Managementul educației incluzive și dezvoltarea școlii incluzive. Chișinău: Lyceum, 2016. 196 p.
- Chicu V., Cojocaru V., Galben S., Ivanova L. Educația incluzivă. Repere metodologice. Chișinău: Bons Offices, 2006.
- Crașovan M. Procesualitatea curentă în educația adulților. În: Paloș R., Sava S., Ungureanu D. (coord.) – Educația adulților: baze teoretice și repere practice, Iași, Editura Polirom, 2007.
- Dumitru Al. I., Iordache M. Educația la vârsta adultă și elemente de management și marketing aplicate în educația adulților. Timișoara: Editura Eurostampa, 2002.
- Frumos L. Educația incluzivă timpurie. În: Dezvoltarea copilului și educația timpurie. Iași: Polirom, 2016, p. 253–272.
- Gherguț A. Educația incluzivă și pedagogia diversității. Iași: Polirom, 2016. 228 p.
- Gherguț A. Management general și strategic în educație. Ghid practic. Iași: Polirom, 2007. 232 p.
- Guțu V., Darii L. Managementul schimbării/ inovațiilor în învățământ. În: Management Educațional. Ghid metodologic. Chișinău: CEP USM, 2013. 532 p.
- Iosifescu Ș. (coord.). Management educațional pentru instituțiile de învățământ. București: IȘE-MEC, 2001. 370 p.

Mara D. Strategii didactice în educația incluzivă. Ed. A 2-a. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2009. 228 p.

Nahaba L. (coord.). Ghid de proiectare a activităților de formare în educația adulților. Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Biroul DVV Internațional în Moldova Chișinău: Bons Offices, 2016. 86 p.

Neculau A. Educația adulților: Experiențe românești. Iași: Polirom, 2004. 224 p.

Paloș R., Sava S., Ungureanu D. Educația adulților: Baze teoretice și repere practice. Iași: Polirom, 2007. 344 p.

Popescu M. Implicarea comunității în procesul de educație. Centrul Educația 2000+. București: Corint, 2000.

Racu A. Strategii tradiționale și moderne în psihopedagogia școlii incluzive. Chișinău: Tipografia Centrală, 2016. 272 p.

Racu A., Popovici D., Darii A. Educația incluzivă: Ghid pentru cadrele didactice și manageriale. Chișinău: Tipografia Centrală, 2010. 152 p.

Racu A., Racu S. Dicționar enciclopedic de psihopedagogie specială. Chișinău: S. N., 2013. 312 p.

Racu A., Racu S., Popovici D., Darii A. Psihopedagogia integrării. Ed. a 2-a, revizuită și completată. Chișinău: Tipografia Centrală, 2014. 416 p.

Roșan A. (coord.). Psihopedagogie specială: modele de evaluare și intervenție. Iași: Polirom, 2015. 575 p.

Sava S. Educația adulților – identitate, problematică. În: Paloș R., Sava S., Ungureanu D. (coord.) – Educația adulților: baze teoretice și repere practice. Iași: Polirom, 2007.

Solovei R. Aspecte ale managementului școlii incluzive. În: Management Educațional. Ghid metodologic. Chișinău: CEP USM, 2013.

Șoitu L. (coord.). Cerințe educaționale speciale: Ghid de bune practici. Iași: Institutul European, 2013. 186 p.

Velea S. Școala prietenoasă copilului. Raport de evaluare externă a Inițiativei „Școala prietenoasă copilului” (2007-2011). Republica Moldova. Chișinău, 2012. 104 p.

Surse bibliografice în alte limbi:

Ainscow M., Booth T., Dyson A. (coord.). Improving Schools, Developing Inclusion. London and New York: Routledge, 2006. 232 p.

Christenson S. L., Sheridan S. M. Schools and families: Creating essential connections for learning. New York, Guilford, 2001. 246 p.

Epstein J. L., Salinas K. Schools and family Partnership. Encyclopaedia of Education Research, 6th edition, New York: Macmillan. 1992. 39 p.

Ganihar N. N. Fundamentals of Educational Management. NE: Global Vision Publishing House, 2016. 282 p.

Polirstok S. Classroom Management Strategies for Inclusive Classrooms. In: Creative Education, No. 6, 2015, p. 927–933.

Tennyson R. The Partnering Toolbook. International Business Leaders Forum and the Global Alliance for Improved Nutrition, 2003. 60 p.

Wong H. Wong R. The Classroom Management Book. Mountainside, CA: Wong Publishing, 2014. 320 p.

Система непрерывного профессионального образования. В: Педагогика профессионального образования. Под ред. В. А. Слостёнина. М.: Изд. Центр Академия, 2004, с. 146–173.

Acte normative:

Codul Educației al Republicii Moldova. COD Nr. 152 din 17.07.2014 (Monitorul Oficial Nr. 319–324 din 24.10.2014, art. 634). Capitolul VI.

Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011–2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 523 din 11.07.2011 (Monitorul Oficial nr. 114–116 din 15.07.2011, art. 589).

Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 732 din 16.09.2013 (Monitorul Oficial nr. 206–211 din 20.09.2013, art. 823).

Regulamentul-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului raional/municipal de asistență psihopedagogică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 732 din 16.09.2013 (Monitorul Oficial nr. 206–211 din 20.09.2013, art. 823).

Surse on-line:

Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului: www.edu.md

Child Participation. UNICEF <https://www.unicef.org/sowc03/contents/childparticipation.html>

Key Elements to Building an Inclusive School. Whole Schooling Research Project. Renaissance Community Press. Wayne State University, Detroit, Michigan <http://www.wholeschooling.net/WS/WSPress/Key%20elements%20incl%20schl.pdf>